

Workshop 13

Onderwijs Nederlands in Suriname

Door: Els Pirard, Xios Hogeschool, Limburg

Suriname is een land in het noorden van Zuid- Amerika. Sinds december 2004 maakt het land officieel deel uit van de Nederlandse Taalunie. Dat komt doordat Nederlands er de officiële taal is. Het is echter geen omgangstaal. Suriname telt maar liefst 20 talen waarvan de meeste als omgangstaal worden gebruikt.

Shirley Sitaldin, één van de Surinaamse deskundigen en bovendien vertegenwoordiger van de Taalunie in Suriname, wil dat er interactief onderwijs komt in Suriname waarbij de leerlingen meer Nederlands spreken in de klas.

Tijdens de workshop 'onderwijs Nederlands in Suriname' bekeken de studenten een film over de samenleving en het onderwijs in Suriname. Zo ontdekten ze enkele aspecten van het onderwijs Nederlands in Suriname. De kinderen hebben het onder andere moeilijk met het correct vervoegen van werkwoorden. Dit komt door het gebruik van verschillende talen. Ook moeten de leerlingen veel klassikaal herhalen om de woordenschat in te prenten.

Op school mogen ze dan ook enkel Nederlands spreken. Dat doen ze tijdens spreekbeurten, wanneer ze over het weekend vertellen of in vergelijkbare situaties. Het is echter niet gemakkelijk voor de leerlingen om zich goed uit te drukken in het Nederlands, aangezien ze thuis en op de speelplaats een andere taal spreken. Een fenomeen dat zich dikwijls voordoet is het 'coatswitching'. De leerlingen springen dan bij het spreken van de ene taal op een andere en gooien de talen door elkaar. De woordenschatlessen zijn daarom heel belangrijk in Suriname.

Aan woordenschat wordt tijdens alle lessen aandacht besteed. De leerlingen moeten nieuwe woorden in een andere zin gebruiken zodat ze kunnen aantonen dat de betekenis duidelijk is. Ook de instructietaal op school wordt al van jongs af ingeoefend. Het kan echter gebeuren dat een leerling de les niet kan volgen omdat de betekenis van een woord onduidelijk is. De leerkracht mag dan de 'hulptaal' of moedertaal van het kind inschakelen om de betekenis uit te leggen. Omdat de Nederlandse en Belgische studenten zich moeilijk konden voorstellen hoe het onderwijs in Suriname er in werkelijkheid uitziet, deelden de Surinaamse studenten hun stage-ervaringen. Zo vertellen ze dat de Surinaamse leerlingen het bijzonder moeilijk hebben met woord- en zinsontleding. Ze konden niet aangeven hoe dit kwam. Wel vermoedden ze dat het toe te schrijven is aan het feit dat ze buiten de klaslokalen weinig of geen Nederlands praten. Het Surinaams Nederlands is een variant van ons Nederlands. Zo zijn er verschillen in gebruik van woordenschat. Voor de mensen in Nederland of België betekent 'penarie', problemen. Maar in het Surinaams Nederlands betekent 'penarie', armoede.

De Nederlandse en Belgische studenten konden zich nu meer voorstellen bij het onderwijs Nederlands in Suriname. Na deze verduidelijking focuste men zich tijdens de workshop op het hoger onderwijs in Suriname. De Surinaamse studenten studeren voor onderwijzer op het pedagogisch instituut te Suriname. Ze lieten ons zien hoe men hen leert om met verhalen te werken. Dit deden ze aan de hand van een toneel. De Surinaamse PABO studenten zijn verplicht om bij iedere les aanschouwelijk materiaal te gebruiken. Men noemt het binnen de lerarenopleiding ook wel de kweekschool.

De Surinaamse studenten lichtten enkele aandachtspunten toe over het Nederlands binnen hun opleiding. In Suriname wordt er veel aandacht besteed aan spelling en grammatica. Verder moeten ze veel mondelinge verhalen vertellen zodat de leerlingen hierop kunnen reageren en zo gemotiveerd raken om zelf iets te vertellen. Men streeft dus naar interactie tussen de leerlingen en de leerkracht. Muziek staat in de belangstelling, de leerkrachten werken er dagelijks mee. Er zijn echter nog enkele werkpunten binnen het Surinaamse onderwijs. Men streeft naar het variëren in werkvormen omdat er men nu enkel doceert. Ook wil men het begrijpend lezen wat interessanter maken voor de leerlingen. Er zijn nog geen handleidingen voorhanden waar de leerkrachten gebruik van kunnen maken. Wanneer ze gebruik zouden maken van handleidingen van bij ons, ontstaat er culturele bias doordat de leerlingen zich niet kunnen inleven in de onderwerpen van de teksten.

Als afsluiter werd er een tekst uitgedeeld. Een Surinaams volksprookje. De opdracht was om voorbeelden te geven van hoe men deze tekst in een les kan gebruiken. Hier was er jammer genoeg onvoldoende tijd voor. Alle studenten werden gemotiveerd om de tekst in een les te gebruiken.

Tijdens deze workshop werd het voor alle studenten duidelijk dat er in de opleiding en in de manier van lesgeven in Nederland, België en Suriname verschillen zijn. Maar uiteindelijk willen we allemaal maar één ding en dat is dat de kinderen goede taalleerders worden.